

การปรับปรุงกฎหมายไทยเกี่ยวกับการอนุญาตตุลาการ
ว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ

นางสาว วิไล ประมวญสมบัติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-267-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

REFORM THAI LAW ON INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRATION

Miss Wilai Pramaulsombat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Law
Department of Law
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1996
ISBN 974-636-267-4

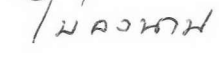
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การปรับปรุงกฎหมายไทยเกี่ยวกับการอนุญาตตลาดการว่าด้วยการค้า
ระหว่างประเทศ
โดย นางสาววิไล ประมวญสมบัติ
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พิชัยศักดิ์ หรยางกูร

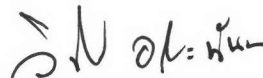
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติในหัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ไชยวัฒน์ บุนนาค)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ พิชัยศักดิ์ หรยางกูร)

..... กรรมการ
(อาจารย์วิชัย อริยะนันท์กะ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ จันทโรภากร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ สุชาติ ธรรมมาพิทักษ์กุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วิไล ประมวลสมมติ : การปรับปรุงกฎหมายไทยเกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ (REFORM THAI LAW ON INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRATION)

อ.ที่ปรึกษา : รศ. พิชัยศักดิ์ หรยางกูร, 154 หน้า. ISBN 974-636-267-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาและข้อขัดข้องในการบังคับใช้พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พุทธศักราช 2530 ในการระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการทั้งกรณีที่เป็นอนุญาโตตุลาการในประเทศและระหว่างประเทศ พร้อมทั้งศึกษาแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องที่ปรากฏในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พุทธศักราช 2530 โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายต้นแบบว่าด้วยอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศของคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (UNCITRAL'S MODEL LAW)

ผลการวิจัยพบข้อบกพร่องในการบังคับใช้พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พุทธศักราช 2530 คือไม่ได้มีการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับกรณีที่ไม่เป็นกรณีเริ่มต้นกระบวนการอนุญาโตตุลาการอันจะถือว่าทำให้อายุความสะดุดหยุดลง ความคลุมเครือในการตีความเรื่องผู้มีอำนาจพิจารณาขออำนาจของอนุญาโตตุลาการขาดบทบัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาทำคำชี้ขาด ความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติในการบังคับใช้เกี่ยวกับวิธีการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการในกรณีที่คู่กรณีได้กำหนดจำนวนอนุญาโตตุลาการไว้ แต่ไม่ได้ตกลงเกี่ยวกับวิธีการแต่งตั้ง และไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการเพิกถอนคำชี้ขาดอันจะทำให้คำชี้ขาดไม่มีผลบังคับได้ต่อไป

การศึกษานี้จึงเสนอแนะให้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พุทธศักราช 2530 โดยเพิ่มบทบัญญัติในการแก้ไขปัญหาคำชี้ขาดข้างต้นโดยการนำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศมาเป็นแบบในการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้กฎหมายอนุญาโตตุลาการของไทยมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับในระดับระหว่างประเทศ

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติดี
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C670879 : MAJOR LAW

KEY WORD: THAI LAW / INTERNATIONAL ARBITRATION / REFORM

WILAI PRAMAULSOMBAT : REFORM THAI LAW ON INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRATION. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PHIJAISAKDI HORAYANGKURA. 154 pp. ISBN 974-636-267-4.

The objectives of this thesis is to study the problems and obstacles in the enforcement of the Arbitration Act B.E.2530 and to find solutions to those problems for settlement of disputes by domestic and international arbitration. This is carried out by analysis and comparison with the Model Law of The United Nations Commission on International Trade Law. (UNCITRAL's Model Law).

In the analysis, we found certain weak points of the Arbitration Act B.E.2530 as follows :

- There is no provision prescribing the commencement period in the arbitration proceeding, such a provision causes the interruption of prescription.
- The vagueness of provision on competent person who determines the power of arbitration.
- There is no provision prescribing the rule for making the award.
- The vagueness of provision on the process to appoint arbitrator regarding the number of arbitrators have been specified by the parties except the process of appointment.
- There is no rule for challenging the award.

This thesis has suggested that the Arbitration Act B.E.2530 should be amended by using the UNCITRAL's Model Law as a model to ensure the efficiency of Thai arbitration act and international recognition.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิติศ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

ณ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความดูแลของ รศ.พิชัยศักดิ์ หรยางกูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คุณอภา น้อยมีธนาสาร คุณอรพินธ์ นัตรสุภางค์ คุณบงกช ลีพึงธรรม และ คุณเจริญชัย อัสวพิริยอนันต์ เพื่อนผู้ช่วยเหลือทั้งกำลังใจและกำลังกายในการพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คุณพรระยง พุษฒิปาษะ คุณสรวิศ ลิ้มปริงษ์ สำนักงานงานอนุญาตเอกสารซึ่งได้อนุญาตให้ข้อมูลเอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าแก่ผู้เขียน นอกจากนี้บุคคลซึ่งผู้เขียนขาดไม่ได้ที่จะระลึกถึง คือ รศ.อนันต์ จันทโรภากร ท่านอาจารย์วิชัย อริยนันทะกะ ท่านอาจารย์สุชาติ ธรรมมาพิทักษ์กุล ท่านอาจารย์ไชยวัฒน์ บุนนาค ผู้ให้ความเมตตาช่วยเหลือในการให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นอันมีคุณค่าอย่างมากในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณท่านทั้งหลายมา ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา และครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมและประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้เขียนอันเป็นพื้นฐานในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช

บทที่

1.	บทนำ.....	1
1.1	ความเป็นมาของการทำวิทยานิพนธ์.....	1
1.2	ความสำคัญของการปฏิรูปกฎหมายการอนุญาตตุลาการ.....	1
1.3	วัตถุประสงค์และขอบเขตการทำวิทยานิพนธ์.....	2
1.4	วิธีดำเนินการทำวิทยานิพนธ์.....	2
1.5	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิทยานิพนธ์.....	3
2.	ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับอนุญาตตุลาการในทางการค้า.....	4
2.1	การเกิดและพัฒนาการอนุญาตตุลาการในทางการค้า.....	4
2.2	ความหมายของการอนุญาตตุลาการในทางการค้า.....	6
2.3	ข้อแตกต่างระหว่างอนุญาตตุลาการในประเทศและต่างประเทศ.....	10
2.4	ข้อแตกต่างระหว่างอนุญาตตุลาการในประเทศและระหว่างประเทศ.....	12
3.	ทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับการอนุญาตตุลาการ.....	17
3.1	ทฤษฎีที่ถือว่าการอนุญาตตุลาการเป็นอำนาจของรัฐ.....	17
3.2	ทฤษฎีสัญญา.....	18
3.3	ทฤษฎีผสม.....	21
3.4	ทฤษฎีความเป็นเอกเทศ.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

4.	กฎหมายต้นแบบว่าด้วยอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศ.....	24
4.1	ที่มาของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศ.....	24
4.2	หลักการของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยอนุญาโตตุลาการทางการค้าระหว่างประเทศ.....	25
5.	ปัญหาการใช้กฎหมายว่าด้วยการอนุญาโตตุลาการในทางการค้าระหว่างประเทศ.....	27
	ในประเทศไทย	
1	วิธีการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ.....	30
1.1	จำนวนอนุญาโตตุลาการ.....	30
1.2	วิเคราะห์พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530.....	33
1.3	วิธีการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ.....	35
1.4	วิเคราะห์พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530.....	40
2	ขอบเขตอำนาจของอนุญาโตตุลาการ.....	42
2.1	กรณีเหตุคัดค้านคุณสมบัติของอนุญาโตตุลาการ.....	43
2.2	วิเคราะห์พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530.....	49
2.3	ความไม่สมบูรณ์ของสัญญาอนุญาโตตุลาการ.....	52
2.4	วิเคราะห์พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530.....	60
3	ข้อจำกัดระยะเวลาในการยื่นข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ.....	62
	และระยะเวลาเริ่มต้นแห่งคดีของกระบวนการอนุญาโตตุลาการ	
3.1	ระยะเวลาเริ่มต้นแห่งคดีของกระบวนการอนุญาโตตุลาการ.....	63
3.2	วิเคราะห์พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530.....	66
3.3	ข้อจำกัดระยะเวลาในการยื่นข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ.....	67
3.4	วิเคราะห์พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530.....	69
4	หลักเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินข้อพิพาทของอนุญาโตตุลาการ.....	72
4.1	หน้าที่ของอนุญาโตตุลาการ.....	72
4.2	หลักเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินข้อพิพาทของอนุญาโตตุลาการโดยไม่ใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด.....	75
4.3	วิเคราะห์พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530.....	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

5	แบบของคำชี้ขาดในส่วนที่เกี่ยวกับลายมือชื่อของอนุญาโตตุลาการจากการ.....	77
	ทำคำชี้ขาดโดยมติเสียงข้างมากของอนุญาโตตุลาการ และการบังคับตาม	
	คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศจะต้องระบุเหตุผลในคำชี้ขาดหรือไม่	
5.1	ความหมายของคำชี้ขาด.....	78
5.2	ประเภทของคำชี้ขาด.....	78
5.3	แบบของคำชี้ขาด.....	83
5.4	วิเคราะห์พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530.....	85
5.5	เนื้อหาของคำชี้ขาด.....	85
5.6	วิเคราะห์พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530.....	86
6	การขอให้ศาลยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ.....	88
6.1	ความหมายของการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาด.....	88
6.2	วิธีการเพิกถอนคำชี้ขาด.....	89
6.3	มูลเหตุในการเพิกถอนคำชี้ขาด.....	90
6.4	ข้อจำกัดในการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาด.....	95
6.5	ผลของการยกเลิกหรือเพิกถอนคำชี้ขาด.....	96
6.6	วิเคราะห์พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2530.....	97
7	การบังคับตามคำชี้ขาดเพียงบางส่วน.....	99
7.1	ความหมายของการบังคับตามคำชี้ขาด.....	100
7.2	วิธีการขอบังคับตามคำชี้ขาด.....	100
7.3	เหตุในการยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาด.....	101
7.4	ข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลา.....	102
7.5	การขอให้บังคับตามคำชี้ขาดเพียงบางส่วน.....	102
7.6	วิเคราะห์พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530.....	103
8	การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ.....	106
8.1	ความหมายของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศตามพระราชบัญญัติ อนุญาโตตุลาการต่างประเทศ พ.ศ.2530	106
8.2	อนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ.....	106
8.3	ปัญหาการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ.....	110

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

-ก. นิยามของคำว่า “อนุญาโตตุลาการต่างประเทศ” ในพระราชบัญญัติ.....	110
อนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 ไม่สอดคล้องกับนิยามในอนุสัญญากรุงนิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ที่ประเทศไทยเป็นภาคี	
-ข. การกำหนดข้อจำกัดในการบังคับตามคำชี้ขาดเรื่อง “หลักถ้อยที.....	111
ถ้อยปฏิบัติระหว่างประเทศ”	
-ค. การบังคับการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ.....	112
ที่อยู่ในบังคับของอนุสัญญากรุงเจนีวา ค.ศ.1927 ตามบทบัญญัติแห่ง มาตรา32 และมาตรา33 ของพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2530 จะมีการบังคับใช้ในทางปฏิบัติหรือไม่	
-ง. กรณีคำชี้ขาดไม่ได้วินิจฉัยประเด็นครบทุกประเด็นของข้อพิพาท.....	113
ที่เสนอเพื่อการอนุญาโตตุลาการจะบังคับตามคำชี้ขาดนั้นได้ ในประเทศไทยหรือไม่	
9 เขตอำนาจศาลตามข้อพิพาทตามสัญญาอนุญาโตตุลาการ.....	114
10 แนวทางการออกกฎหมายเพื่อการปรับปรุงการ.....	123
อนุญาโตตุลาการในประเทศไทย	
6. สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	125
รายการอ้างอิง.....	133
ภาคผนวก.....	137
ประวัติผู้วิจัย.....	138